

Riigikantselei
Stenbocki maja
Rahukohtu 3
15161
Eesti

Teie: 29.07.2026 nr 2-5/26-01506

Meie: 18.08.2026 nr 15.1-3/4668-1

Välisministeeriumi seisukoht ELi heitkogustega kauplemise süsteemi konkurentsivõime suurendamise ning seire-, aruandlus- ja tõendamiskorra lihtsustamise kohta

Välisministeerium esitab Kliimaministeeriumile järgnevad seisukohad seoses Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemi (ETS) muudatuste panekutega, mille esitas Euroopa Komisjon 17. juulil 2026, et viia ETSi õigusraamistik vastavusse hiljuti jõustunud 2040. aasta ELi kliimaeesmärgiga.

1. Välisministeeriumi hinnangul toetab heitkogustega kauplemise süsteemi kohandamine Eesti energia- ja seeläbi riiklikku julgeolekut. ETS on toonud kaasa EL süsinikuemissioonide vähenemise ning energiaspektori ülemineku puhtamale energiatootmisele. Eesti ja Euroopa energiajulgeolek sõltub otseselt sellest, kui kiiresti suudetakse vähendada sõltuvust imporditud fossiilkütustest. Praegu pärineb suur osa ELi energia kogutarbimisest endiselt impordist, kusjuures fossiilkütused moodustavad impordis valdava osa. See muudab Euroopa haavatavaks geopoliitiliste kriiside, tarnehäirete ja energiahindade järskude muutuste suhtes. Nii Venemaa täiemahulise sõja algus Ukrainas 2022. aastal kui ka Iraani sõda ja Hormuzi väina sulgemine tõid kaasa energiahindade märkimisväärselt tõusu. Euroopa Komisjoni hinnangul maksid EL liikmesriigid tänava kevadel vedelkütuste ja gaasi eest kõrgemate energiahindade tõttu üle 50 miljardi euro enam. Vahendite ümbersuunamine kohaliku puhta energia ja salvestusvõimsuste toetamiseks aitab seega parandada energiajulgeolekut, vähendab sõltuvusi ning võimaldab fossiilkütustele kuluvaid summasid kasutada muudeks eelarveprioriteetideks. ETS aitab seda suunda süsteemselt tugevdada, muutes fossiilkütustel põhineva tootmise järk-järgult vähem atraktiivseks ning suunates investeringuid taastuvenergiasse, elektrifitseerimisse ja energiatõhususse. Selle tulemus on suurem kodumaine energiatootmine ja väiksem vajadus osta energiat väljastpoolt ELi. Seetõttu tuleb ETSi ja selle muudatuste panekut käsitleda mitte üksnes kliimapoliitika, vaid Euroopa energiajulgeoleku, strateegilise autonoomia ja välispoliitilise vastupanuvõime meetmena. Mida kiiremini liigub Euroopa puhtale kodumaisele energiale, seda vähem sõltub ta fossiilkütuste importijatest ning seda suurem on tema võimekus tegutseda välis- ja julgeolekupoliitikas iseseisvalt. Puhta energiatootmise ja tehnoloogiate arendamine ning välisinvesteeringute Eestisse meelitamine on ka väga oluline äridiplomaatia prioriteet.

2. Välisministeerium leiab, et ETS alusel toimivate olemasolevate või loodavate rahastute rahastamistingimustes tuleb arvestada ka väiksemate liikmesriikide eripärade ja huvidega. Oluline on tagada paindlikkus liikmesriikidele ETS tulude kasutamisel, mis võimaldaks liikmesriikidel endal sihitatult suunata võimalikult palju vahendeid sektoritesse ja lahendustesse, mis on kõige mõjusamad heitkoguste vähendamisel. Rahastute tingimused peaksid arvestama liikmesriikide tööstuse struktuuriga, et vältida kohustuslikku investeerimist sektoritesse, kus reaalsed alternatiivsed tehnoloogiad puuduvad või on investeringute tegemine ebaotstarbekas.

(allkirjastatud digitaalselt)

Minna-Liina Lind
globaalküsimuste asekancler

Gert Siniloo
ühendatuse ja kliimadiplomaatia osakonna peadirektor
gert.siniloo@mfa.ee